

Gevolgen van arbeidsongeschiktheid voor werknemers

Jaar 1: loondoorbetaling 70-100% van oude loon*) (zie CAO of arbeidsovereenkomst) <i>Eventueel aangevuld met inkomen door gedeeltelijke voortzetting arbeid</i>		
Jaar 2: loondoorbetaling (meestal) 70% van het oude loon*) <i>Eventueel aangevuld met inkomen door gedeeltelijke voortzetting arbeid</i>		→ jaar 1 en 2 samen niet meer dan 170%
Daarna volgt (gedeeltelijk) ontslag en kom je terecht in de WIA...		
WIA: uitkering afhankelijk van mate van arbeidsongeschiktheid, duurzaamheid en benutting van eventuele restverdiencapaciteit (RVC)		
Let op: inkomen boven € 58.311 (loongrens) telt <u>niet</u> mee, dus maximale uitkering bedraagt $75\% \times € 58.311 = € 43.733$ (IVA) of $70\% \times € 58.311 = € 40.817$ (WGA-loongerelateerde uitkering)		
IVA: ≥80% en duurzaam arbeidsongeschikt (duurzaam = geen kans op herstel binnen 5 jaar, periodieke herkeuring mogelijk)	WGA: 35-80% en/of niet duurzaam arbeidsongeschikt Loongerelateerde uitkering: 3 tot 24 maanden, afhankelijk van arbeidsverleden (à la WW) N.b.: 38 maanden wordt afgebouwd naar 24 maanden per 1-4-2019, per kwartaal wordt de maximale duur een maand korter! $70\% \times \text{inkomensverlies} = 70\% \times (\text{oud loon}^*) - \text{nieuw loon}$ (eerste 2 maanden 75%) Daarna...	< 35% arbeidsongeschikt: géén uitkering! <i>Eventueel recht op toeslag, maar afhankelijk van vermogen (eigen woning!) en inkomen van partner</i>
75% van laatstverdiende loon	≥ 50% RVC benut: Loonaanvullingsuitkering $70\% \times (\text{oude loon}^*) - \text{restverdiencapaciteit}$ <i>Aangevuld met restinkomen</i> <i>Maandelijkse beoordeling door UWV</i>	< 50% RVC benut: Vervoluitkering $70\% \times \text{minimumloon} \times \text{AO-\%}$ (bij 50% AO zonder restinkomen ontvang je € 7.642 bruto per jaar) <i>Eventueel aangevuld met restinkomen</i> <i>Maandelijkse beoordeling door UWV</i>

*) gemaximeerd tot loongrens voor de sociale verzekeringen (2021: € 58.311)

Waar liggen de grootste risico's?

- De restverdiencapaciteit (RVC) wordt vastgesteld op basis van **gangbare arbeid**: wat kun je nog en bestaat die functie ergens in Nederland? Opleiding, werkervaring, status spelen nauwelijks mee hierbij. De RVC zal dus vrij hoog uitvallen, waardoor de uitkering laag zal zijn.
- Bij de bepaling van de restverdiencapaciteit wordt geen rekening gehouden met **deeltijders**.
Voorbeeld: je verdient nu in deeltijd € 20.000, RVC wordt op € 15.000 (voltijd-basis) vastgesteld: inkomensderving = 25% dus geen uitkering.
- In **kleine bedrijven** bestaan vaak weinig mogelijkheden voor aangepast werk, dus RVC onvoldoende benut: lage uitkering! Het is dus mede een werkloosheidsrisico geworden.
- Idem voor werknemers met een **specifieke functie** of **sleutelfiguren**.
- Bij **inkomens > € 58.311** is de terugval nog veel groter dan hierboven geschetst.
- Gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers **vanaf ca. 45 jaar** komen elders moeilijk aan werk.
- Werknemers die nog maar **een paar jaar werken** (afgestudeerden, voormalig ondernemers), hebben **weinig arbeidsverleden** opgebouwd dus een zeer korte loongerelateerde uitkering.
- Tijdelijke contracten worden bij ziekte niet verlengd: vangnetregeling, dus zeker geen 100% doorbetaling meer.

Verzekeringen om de inkomensachteruitgang op te vangen

Ten tijde van de WAO (tot en met 2005) boden veel werkgevers een collectieve WAO-gat-verzekering aan. Het aantal werknemers dat iets regelt als aanvulling op de WGA is echter een stuk kleiner. Je kunt ook zelf een WGA-gat-verzekering afsluiten.

Nadelen van een WGA-gat-verzekering kunnen zijn:

- de uitkering hangt af van de mate van arbeidsongeschiktheid volgens de UWV-criteria, dus beoordeling op basis van gangbare arbeid,
- het niet of onvoldoende benutten van de RVC kan gevolgen hebben voor de uitkering (check de voorwaarden, is bij collectieve verzekeringen niet altijd het geval),
- soms wordt maar 10 of 20% van je oude salaris uitgekeerd, ongeacht de daadwerkelijke inkomensachteruitgang (check de voorwaarden),
- je ontvangt nooit meer dan 70% van je inkomen (tenzij je expliciet tot 80% kunt verzekeren),
- het deel van je inkomen boven € 58.311 telt vaak niet mee, tenzij hiervoor een excedent-verzekering wordt afgesloten,
- de uitkering gaat pas na 2 jaar in (= ingangsdatum WIA), terwijl je mogelijk al eerder met inkomensachteruitgang te maken krijgt (zeker bij tijdelijke contracten!).

Je kunt ook zelf een verzekering afsluiten waarmee je (een deel van) je lasten kunt doorbetalen bij arbeidsongeschiktheid. Bij een (woon)lastenverzekering wordt niet gekeken naar je oude inkomen maar naar je vaste lasten. Soms betreft het alleen woonlasten, andere verzekeraars tellen alle vaste lasten mee.

Voordelen van een (woon)lastenverzekering zijn:

- de verzekering loopt door als je van baan verandert,
- beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid op basis van passende arbeid (houdt rekening met opleiding, ervaring, status) in plaats van gangbare arbeid, dus een grotere kans op een (hogere) uitkering (N.B.: een enkele verzekering verzekert zelfs op basis van beroepsarbeidsongeschiktheid!)
- geen correctie bij te weinig benutten restverdien capaciteit dus geen werkloosheidsrisico
- kortere wachttijd, bijvoorbeeld 1 maand of 1 jaar
- geen beperking door maximale dagloon

Verklaring, afgelegd door _____

De adviseur van Maan Financieel Advies heeft uitgelegd wat de risico's zijn bij arbeidsongeschiktheid. Ik ben mij ervan bewust dat ik in de toekomst (een deel van) mijn vaste lasten – zoals hypotheekrente en verzekeringspremie – niet meer kan betalen indien ik arbeidsongeschikt raak. Het is mij bekend dat ik me hiertegen kan verzekeren. Desondanks kies ik ervoor dit niet te doen en accepteer ik dit risico bewust, om de volgende reden(en): _____

Plaats: _____ Datum: _____

Handtekening(en): _____

WIA beoordeling in de praktijk: voorbeelden en cijfers

Het vaststellen van de verdien capaciteit gebeurt op basis van gangbare arbeid. Uit de zgn. functionele mogelijkhedenlijst (FML) binnen het interne ‘centraal beoordelings- en borgingssysteem’ van het UWV worden **drie geschikte functies** gekozen waarvoor binnen een **straal van 100 kilometer rond je woonplaats** (vanuit Utrecht is dit dus tot aan Zwolle of Eindhoven!) **drie arbeidsplaatsen** bestaan. Vrij vertaald: deze functie moet in het grootste deel van Nederland drie maal voorkomen. Er hoeven géén concrete vacatures te zijn.

Het middelste inkomen van deze drie functies bepaalt je (rest)verdien capaciteit.

Voorbeeld:

Je verdiende als beleidsmedewerker bij een gemeente € 45.000. Je raakt langdurig overspannen en kunt niet meer op HBO- of academisch niveau werken.

Met je beperkingen kun je nog verdienen:

- als kelner: € 23.500
- als beheerder sportcomplex: € 21.600
- als taxichauffeur: € 17.000

Het middelste inkomen is € 21.600, dit is 48% van je oude loon. Je restverdien capaciteit is dus 48% en je wordt voor 52% arbeidsongeschikt verklaard.

Ons zijn ook de volgende gevallen bekend:

- academisch opgeleide **HRM-adviseur** met concentratiestoornissen etc. t.g.v. whiplash kan volgens UWV-arts nog aan de slag als electromonteur, telefoniste of administratief medewerkster.
- **verkoper/vertegenwoordiger** met nekletsel na een aanrijding kan volgens UWV-arts nog werken als schoonmaker, medewerker naai-atelier of lopendebandmedewerker (ondanks het feit dat deze man mag niet mag tillen, bukken of repeterend werk mag doen volgens z'n eigen specialist)
- **taxichauffeur** met rugklachten kan niet bij eigen werkgever worden herplaatst als telefonist of administratief medewerker (functies zijn al vervuld), kan volgens UWV-arts nog wel inpakken (zittend), assembleren (zittend) of lichte werkzaamheden in de groenvoorziening verrichten

Lukt het je om daadwerkelijk **minimaal de helft van je restverdien capaciteit te benutten** (bij je huidige of een nieuwe werkgever...), dan krijg je een redelijke inkomensaanvullende uitkering:

$$70\% \times (\text{oude loon} - \text{restverdien capaciteit}) = 70\% \times (\text{€ } 45.000 - \text{€ } 21.600) = \text{€ } 16.380.$$

Je verdient nog minimaal 50% x € 21.600 in met nieuwe baan, dus je totale inkomen ligt tussen € 27.180 (**60,4%** van je oude inkomen) en € 37.980 (**84,4%** van je oude inkomen).

Mocht je echter **geen baan vinden waarbij je minimaal 50% van € 21.600 verdient**, dan is de uitkering ronduit beroerd:

$$70\% \times \text{minimumloon} \times \text{je arbeidsongeschiktheidspercentage, in dit voorbeeld € } 7.642.$$

Je arbeidsinkomsten zijn maximaal € 10.800 dus je uiteindelijke inkomen ligt tussen € 7.642 (**17%** van je oude inkomen, indien helemaal geen werk wordt gevonden) en € 18.442 (**41%** van je oude inkomen, indien je net iets minder dan 50% van je restverdien capaciteit weet te benutten).

Conclusie:

Werken loont, ook al is dit zwaar onder je oude niveau! Maar er wordt geen rekening gehouden met de kans om die baan daadwerkelijk te vinden. De plaatselijke supermarkt zit niet te wachten op tientallen afgekeurde HBO-ers of academici. Je bent immers te slim en te eigenwijs en past niet ‘binnen de groep’... Eerlijk gezegd is de kans klein dat je nog werk vindt als je eigen werkgever geen vervangende arbeid kan aanbieden. Daarmee is je arbeidsongeschiktheidsrisico eigenlijk een **werkloosheidsrisico** geworden.

Hieronder zie je wat de financiële gevolgen kunnen zijn bij een aantal herkenbare diagnoses. Bij < 35% arbeidsongeschiktheid krijg je geen uitkering, bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid (35-80%) in de WGA werkt het zoals hierboven beschreven, bij volledige arbeidsongeschiktheid ($\geq 80\%$) in de WGA krijg je weliswaar 70% van je laatste salaris (tot maximum dagloon) uitgekeerd maar met periodieke herkeuring. Kom je in de IVA terecht (volledig en duurzaam arbeidsongeschikt) dan ontvang je 75% van je laatste loon (tot maximum dagloon) zonder herkeuringen, maar dit wensen we niemand toe!

Diagnose	aantal gevallen t.o.v. totale instroom	<35% AO (geen uitkering)	WGA 35-80% AO (uitk. ???)	WGA $\geq 80\%$ AO (uitk. 70%)	IVA (uitk. 75%)	totaal
depressie	9%	36%	19%	44%	2%	100%
hernia	3%	57%	14%	27%	2%	100%
beroerte	3%	15%	16%	20%	48%	100%
borstkanker	2%	30%	20%	31%	19%	100%
alle claimbeoordeling	100%	46%	15%	27%	11%	100%

Wist je dat...

- Mannen even vaak gebruik maken van de uitkering als vrouwen? Wel zijn mannen vaker volledig en langdurig arbeidsongeschikt. Bij vrouwen gaat het in veel gevallen juist om gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid.
- Het beroep op de WIA in 2009 hoger was dan voorzien? In dat jaar werden 29.500 WIA-uitkeringen toegekend, ongeveer 2.000 meer dan was verwacht. Het UWV denkt dat halverwege 2010 het totale aantal mensen met een WIA-uitkering boven de 100.000 komt. Deze toename is slechts gedeeltelijk door de vergrijzing te verklaren. De grootste stijgingen zitten in de uitzendbranche, de gezondheidszorg en het onderwijs.
- Er 834.000 arbeidsongeschiktheidsuitkeringen waren aan het eind van 2009? Er is een einde gekomen aan de daling van dit aantal. De afname van het aantal WAZ- en WAO-uitkeringen wordt bijna volledig gecompenseerd door instroom in de WIA en de Wajong.
- Ongeveer de helft van de werknemers géén aanvullende verzekering via de werkgever heeft?

Een paar handige ezelsbruggetjes om deze ingewikkelde materie samen te vatten

WIA = Wat Ingewikkeld Allemaal IVA = Invalide Voor Altijd WGA = Werk Gezocht Alstublieft
---